

Riksantikvarieämbetets strategiska plan | 2018–2020

Strategisk plan 2018–2020

Riksantikvarieämbetet är en modern myndighet med en lång historia. Vi har högt kvalificerade medarbetare med många olika yrkesbakgrunder som tillsammans arbetar för att kulturarvet ska bevaras, användas och utvecklas. Mycket av det vi gör har vi gjort länge och kommer att fortsätta med länge till. Men arbetsätt förändras och uppgifter försvinner och tillkommer. Därför har vi en strategisk plan för de närmaste åren.

Planen beskriver utgångspunkter, bedömningar och strategier som ska ligga till grund för utvecklingen av verksamheten. Den strategiska planen är inte bara viktig för vårt interna arbete utan också som information till våra samarbetspartners. Vi reviderar planen varje år.

INNEHÅLL	Uppdraget 3
	Strategier 4
	Framgångsfaktorer 8
	Verksamhetsområden 9
	Värdeord 10
	Kort om Riksantikvarieämbetet 11

Uppdraget

Riksantikvarieämbetet är den nationella myndighet som leder och stödjer arbetet med att bevara, använda och utveckla kulturarvet. Ansvaret omfattar i första hand frågor om kulturlandskap, kulturmiljöer, kulturminnen, kulturföremål och museer.

Vår verksamhet ska, tillsammans med de insatser som andra aktörer gör, leda till att målen för kulturpolitiken och det statliga kulturmiljöarbetet uppfylls. Vi utgår från målen och de uppdrag regeringen ger oss i instruktion och regleringsbrev.

Det uppdrag vi fått är i korthet att

- se till att kulturarvet tas tillvara i samhällsutvecklingen
- följa, analysera, stödja och utveckla musei- och kulturarvsarbetet
- se till att styrmedlen och arbetssätten fungerar väl
- se till att det finns användbar information och underlag för kunskap.

Vi ska integrera funktionshindersfrågor, jämställdhets-, mångfalds-, barn- och ungdomsperspektiv i vår verksamhet samt verka för internationellt, nationellt och interkulturellt utbyte och samarbete. Vi ska bidra till att

generationsmålet för miljöarbetet och miljö-kvalitetsmålen nås.

Den nya kulturarvspolitiken som regeringen presenterat i propositionen *Kulturarvspolitik* (prop. 2016/17:116) ska bidra till att det gemensamma kulturarvet blir en angelägenhet för alla, så att det offentliga samtalet vidgas och fördjupas samt att medskapande och engagemang främjas. Regeringen aviserar också ett vidgat uppdrag och en delvis förändrad roll för Riksantikvarieämbetet. Förslagen innebär att myndighetens ansvar för kulturarvsfrågor breddas med nya uppgifter och samverkansytor.

Vår långsiktiga vision, *Alla tänker i tid*, står för ett önskvärt framtida tillstånd i samhället där alla tar sitt ansvar för kulturarvet, så att det är väl känt, använt och utvecklas i takt med tiden. Riksantikvarieämbetet verkar på arenan för hållbar samhällsutveckling där de aktörer möts som vill bidra till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling av samhället. Vi tillför ett långsiktigt synsätt inom social utveckling genom att synliggöra kulturarvets betydelse för människor. Genom att betona vikten av att tänka i tid tillför vi humanistiska perspektiv också på miljömässig och ekonomisk utveckling.

Strategier

Ett vidgat uppdrag – en utvecklad myndighet

I propositionen *Kulturarvspolitik* och i en ny instruktion beskriver regeringen vårt vidgade uppdrag. Vi ska även fortsättningsvis vara pådrivande och stödjande inom vårt verksamhetsområde men detta har vidgats till att omfatta museiområdet, ett kulturarvscentrum för praktisknära utveckling samt samordning och stöd i arbetet med digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling inom kulturarvsområdet.

Ett arbete har inletts för att ta emot det nya uppdraget. Det är en process som kommer att ta tid. Ny verksamhet ska byggas upp successivt. Vår kompetens, verksamhet och organisation ska stödja den långsiktiga utvecklingen av uppdraget med helhet som utgångspunkt.

Vi ska under de närmaste åren:

- Successivt utveckla det nya uppdraget i verksamheten. Utifrån en dialog med museerna ska vi välja vilka områden vi tar oss an först och vara noga med att inte lova mer än vi kan hålla.
- Ta till vara bredden i vår förmåga och kompetens. Under perioden ska vi utveckla det praktisknära utvecklingsarbetet genom att etablera ett centrum för utveckling av kulturarvsarbetet.
- Utveckla samverkan med Digisams medverkande myndigheter och institutioner under ledning av Digisams styrgrupp mot visionen att *Kulturavet är digitaliserat och användbart för alla*.

Foto: Rikkard Häggbom.

Ett digitalt samhälle – ett digitaliserat kulturarv

Digitaliseringen av samhället skapar nya betyden och nya förutsättningar för att kulturarvet ska bli synligt, ta plats och användas av fler och på nya sätt. För att information ska bli använd måste den i allt större utsträckning finnas digitalt och vara öppen, tillgänglig och användbar. Det finns en ökad vilja att delta och bidra i kunskapsprocesser. Möjligheterna till medskapande, delning, och interaktion ska tas till vara.

Sverige har ambitionen att vara ledande när det gäller att ta till vara de möjligheter den digitala tekniken ger. Det är en högt ställd målsättning som innebär nya krav, men också nya möjligheter, för ett innovativt, offensivt och angeläget kulturarvsarbete. Den nya kulturarvspolitiken och vårt vidgade uppdrag ger oss möjligheter som tidigare inte funnits.

Vi ska under de närmaste åren:

- Gå i täten med ambitionen att bli den ledande myndigheten i världen av vårt slag när det gäller att ta tillvara digitaliseringens möjligheter.
- Hålla ihop arbetet genom en myndighetsgemensam vision och driva ett program som har till uppgift att leda mot denna vision.
- Driva utvecklingen mot öppna data i linje med Digisams principer inom kulturarvsområdet för att alla fritt ska kunna hitta och använda institutionernas kulturarvsinformation.
- Utnyttja digitaliseringen för att tillgängliggöra information om en större mångfald av kulturmiljöer och kulturföremål än idag.

Foto: Rikard Häggbom.

Ett effektivt kulturmiljöarbete – tydligt fokus

Kulturmiljöfrågorna är utpräglat tvärssektoriella och berör många olika samhällsområden och verksamheter. Många aktörer behöver bidra till målen för kulturmiljöarbetet och de centrala aktörerna måste agera utifrån sina respektive uppdrag och roller och på rätt nivå. Trycket på kulturmiljön är stort. Samsynen och samspelet behöver utvecklas liksom, styrmedelen och gemensamma metoder för att förvaltningen ska bli framgångsrik. Det behövs ett ökat ansvarstagande. Riksantikvarieämbetet ska fortsätta verka för att arbetet är samordnat utifrån tydliga roller och ansvar.

I propositionen *Kulturarvpolitik* framhåller regeringen att myndigheterna med delansvar för kulturmiljön i högre grad bör vara involverade i och ta ansvar för kulturmiljöns förvaltning och utveckling. De ska få uppdrag att utarbeta vägledande strategier för kulturmiljöfrågor inom ramen för sina verksamheter. Det

ger oss nya möjligheter i vårt arbete med att de nationella myndigheterna ska bidra till att målen för kulturmiljöarbetet uppnås. Vi måste utnyttja denna möjlighet.

Vi ska under de närmaste åren:

- Fokusera på ett urval av målgrupper som ger störst påverkan. Under perioden prioriterar vi länsstyrelserna, de nationella myndigheterna med uppdrag inom kulturmiljö och miljömål samt museerna.
- Utveckla kulturmiljöarbetet i miljömålssystemet. Under perioden prioriterar vi miljömålen *God bebyggd miljö*, *Levande skogar* och *Levande sjöar och vattendrag*.
- Bygga upp ett väl fungerande stöd till de nationella myndigheterna i deras uppdrag att utarbeta vägledande strategier för kulturmiljöarbetet.

Foto: Bengt A Lundberg/RAÄ.

En föränderlig värld – en mångfald historiska spår

Rörligheten och interaktionen mellan människor, idéer och information kan skapa en känsla av en komplex, föränderlig och splittrad värld. I ett historiskt perspektiv är detta ingen ny företeelse, men det är tydligt att människor idag upplever att det sker stora förändringar. Detta kan leda till en känsla av utanförskap, till konflikt mellan grupper och till ett ökat behov av att söka, forma och uttrycka identitet och tillhörighet. En viktig framtidsfråga handlar om hur samhället hanterar dessa utmaningar.

Kulturarvsarbetets aktörer ansvarar för att det finns en mångfald historiska spår som alla kan förhålla sig till på lika villkor. Spåren av det förflutna är något som vi alla använder för att beskriva vilka vi är och hur vi hänger ihop.

Det är inte möjligt att bygga ett samhälle som håller ihop om vi inte är beredda att dela på det förflutna. Vi ska tillsammans med andra lyfta fram kulturarvets betydelse för en socialt hållbar utveckling.

Vi ska under de närmaste åren:

- Kommunera och diskutera kulturarvets betydelse för samhällsutvecklingen, med särskilt betoning på den sociala hållbarheten.
- Hålla dialogen levande om hur vi verkar för en diversifierad bild av historien och en bredd i urvalet av historiska spår.
- Säkerställa att lagtillämpning och bidragsgivning bidrar till att en mångfald av kulturmiljöer och kulturföremål skyddas, vårdas och blir tillgängliga.

Foto: Bengt A Lundberg/RAÄ.

Framgångsfaktorer

För att kunna se till att kulturarvet är en del i samhällsutvecklingen måste vi uppfattas som viktiga, trovärdiga och tillmötesgående. Vi behöver rätt kompetens för att utföra vårt uppdrag och vi måste leva våra värderingar om öppenhet, samverkan och professionalism i vårt dagliga arbete. Det är nödvändigt med effektiva stödfunktioner och en tydlig styrning och ledning som utgår från helhetsperspektiv.

Avgörande för oss är att:

- Vi har ett starkt varumärke. Vi förmedlar enhetliga och tydliga budskap inom prioriterade områden.
- Vi samverkar externt. Vi har en god bild av målgrupperna och utgår från den verklighet de lever i. Vår kunskap om målgrupperna är bred och djup och vi hjälper dem att förstå vår roll och hur vi kan stödja dem.
- Vi samverkar internt. Arbetet sker i dialog med målgrupperna långt ut i vår organisation och vi drar nytta av vår breda verksamhet och kunskap. Vi samplanerar löpande i verksamhetsområden.
- Vi tar till vara informationsteknikens möjligheter för verksamhetens utveckling. Vi har ett innovativt förhållningssätt och använder tillgängliga resurser effektivt.
- Vi är en attraktiv arbetsgivare både internt och externt. Vi skapar goda förutsättningar för ett aktivt medarbetarskap med kompetenta och engagerade medarbetare, där det utvecklande ledarskapet har en avgörande roll.
- Våra värdeord genomsyrar allt vi gör, på alla nivåer.

Foto: Rikard Häggbom.

Verksamhetsområden

Utifrån vårt uppdrag delar vi in verksamheten i fem områden, vilka omfattar såväl kärnverksamheten som stödverksamheten. Verksamhetsområdena använder vi i vår verksamhetsplanering, uppföljning och

redovisning av verksamheten, men framförallt för att bidra till en ökad helhetsförståelse, samverkan och kommunikation såväl inom myndigheten som i förhållande till andra.

Kulturarv och samhälle

Inom verksamhetsområdet *Kulturarv och samhälle* samarbetar och samverkar vi med andra för att få dem att bevara, använda och utveckla kulturarvet i sin verksamhet.

Regler och bidrag

Inom verksamhetsområdet *Regler och bidrag* verkar vi för att kulturarv och kulturmiljöer skyddas genom lagstiftning och vårdas och tillgängliggörs genom bidrag.

Information och kunskap

Inom verksamhetsområdet *Information och kunskap* försörjer vi samhället med information och kunskap för kulturarvsarbetet.

Kulturarvscentrum

Inom verksamhetsområdet *Kulturarvscentrum* driver vi praktiktäna utvecklingsarbete med direkt tillämpning i kulturarvsarbetet.

Ledning och internt stöd

Inom verksamhetsområdet *Ledning och internt stöd* samordnar och utvecklar vi det interna stödet, styrningen och viss myndighetsövergripande verksamhetsutveckling.

Värdeord

Våra tre värdeord styr vårt agerande. De är:

Öppenhet

Vi är ansvarsfulla i vår kommunikation. Vi är inbjudande och prestigelösa och bemöter varandra med respekt. Vi delar med oss av information och kunskap. Vi är nyfikna och lyssnar på andra, är öppna för nya idéer och många olika perspektiv. Vi välkomnar feedback och är villiga att ompröva vår inställning. Vi lär av våra misstag.

Samverkan

Vi samverkar med andra, både internt och externt, för att på bästa sätt nå våra mål. Vi vet vad vi vill uppnå och samverkar där det är relevant. Vi för en konstruktiv dialog och utbyter kunskap och kompetens med andra aktörer. Vi har respekt för och värdesätter olika roller och kompetenser i gemensamma engagemang. Vi litar på att alla gör sitt jobb.

Professionalism

Vi förstår myndighetens uppdrag och respekterar fattade beslut. Vi ser till helheten och företräder hela myndigheten. Vi är tydliga, resultat- inriktade och ser till "kundnyttan". Vi håller oss uppdaterade inom vårt område och levererar det vi lovat. Vi vet vad vi kan och ser till att få med rätt kompetens för att lösa uppgiften. Vi lever enligt den statliga värdegrunden.

Kort om Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet är den myndighet i Sverige som ansvarar för frågor om kulturarvet och kulturmiljön. Vi lyder under Kulturdepartementet.

Hos oss jobbar cirka 240 medarbetare som leder och stödjer det nationella arbetet med att bevara, använda och utveckla kulturarvet så att de nationella kulturmiljömålen uppnås.

Riksantikvarieämbetet ser till så att kulturarvet är en del av samhällsutvecklingen. Vi vet att vi har lyckats när alla tänker i tid. Det är vår vision.

Kulturarv omfattar alla materiella och immateriella uttryck av mänsklig aktivitet genom tiderna. Uttrycket kan vara historiska spår, objekt eller företeelser – men även idéer och perspektiv.

Med begreppet kulturmiljö menar vi de avtryck som mänskliga aktiviteter lämnat i den fysiska miljön. En kulturmiljö utgör ett sammanhang som kan innehålla föremål, ortnamn eller traditioner som är knutna till platsen.

Riksantikvarieämbetet | 08-5191 80 00 | registrator@raa.se | www.raa.se